

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ
ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

А.БАЙТҰРСЫНОВ АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ Өңірлік университеті

ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ ӘКІМДІГІ МӘДЕНИЕТ БАСҚАРМАСЫНЫҢ "ЫБЫРАЙ АЛТЫНСАРИННИҢ ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСТЫҚ
МЕМОРИАЛДЫҚ МҰРАЖАЙЫ" КОММУНАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

КОММУНАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ "КОСТАНАЙСКИЙ ОБЛАСТНОЙ МЕМОРИАЛЬНЫЙ
МУЗЕЙ ИБРАЯ АЛТЫНСАРИНА" УПРАВЛЕНИЯ КУЛЬТУРЫ АКИМАТА КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ИННОВАЦИЯ, БІЛІМ, ТӘЖІРИБЕ-БІЛІМ
БЕРУ ЖОЛЫНЫҢ ВЕКТОРЛАРЫ»
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

МАТЕРИАЛДАРЫ

І КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

МАТЕРИАЛЫ

МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ
«ИННОВАЦИИ, ЗНАНИЯ,
ОПЫТ – ВЕКТОРЫ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТРЕКОВ»

І КНИГА

Қостанай, 2023

УДК 37.02
ББК 74.00
И 63

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ/ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Куанышбаев Сеитбек Бекенович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, география ғылымдарының докторы, Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясының мүшесі;

Жарлыгасов Женис Бахытбекович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор;

Скударева Галина Николаевна, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, Мәскеу облысындағы МОУ «Мемлекеттік гуманитарлық-технологиялық университеті» ректорының м.а.; Ресей Федерациясының жалпы білім беру ісінің құрметті қызметкері, Ресей;

Бережнова Елена Викторовна, педагогика ғылымдарының докторы, профессор Мәскеу халықаралық мемлекеттік қатынастар институты, Ресей;

Ибраева Айман Елемановна, «Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы» ММ жетекшісі;

Онищенко Елена Анатольевна, «Педагогикалық шеберлік орталығы» жекеменшік мекемесінің Қостанай қаласындағы филиалының директоры;

Демисенова Шнар Сапаровна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика және психология кафедрасының меңгерушісі;

Утегенова Бибикуль Мазановна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика және психология кафедрасының профессоры;

Смаглий Татьяна Ивановна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің, педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика және психология кафедрасының қауым.профессоры;

Жетписбаева Айсылу Айратовна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Ы.Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

«Инновация, білім, тәжірибе-білім беру жолының векторлары»: 2023 жылдың 17 ақпандағы Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. I Кітап. – Қостанай: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2023. – 1081 б. = «Инновации, знания, опыт – векторы образовательных треков»: Материалы международной научно-практической конференции, 17 февраля 2023 года. I Книга. – Костанай: Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2023. – 1081 с.

ISBN 978-601-356-244-5

Жинаққа «Инновация, білім, тәжірибе-білім беру жолының векторлары» атты Алтынсарин оқулары халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары енгізілген.

Талқыланатын мәселелердің алуан түрлілігі мен кеңдігі мақала авторларына заманауи білім беруді жаңғырту мен дамытудың, осы үдерісте қазақ ағартушыларының педагогикалық мұрасын пайдаланудың жолдарын, мұғалімдерді даярлаудың тиімді технологиялары мен форматтарын әзірлеу мен енгізу мәселелерін, ақпараттық қоғамдағы білім беру кеңістігінің ерекшеліктерін айқындауға, сондай-ақ педагогтердің инновациялық қызметінің тәжірибесін жинақтауға, педагогикалық үдеріс субъектілерін психологиялық-педагогикалық қолдауға мүмкіндік берді.

Бұл жинақтың материалдары ғалымдарға, жоғары оқу орындары мен колледж оқытушыларына, мектеп мұғалімдері мен мектепке дейінгі тәрбиешілерге, педагог-психологтарға, магистранттар мен студенттерге қызықты болуы мүмкін.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Инновации, знания, опыт – векторы образовательных треков». Многообразие и широта обсуждаемых проблем позволили авторам статей определить векторы модернизации и развития современного образования, использования в данном процессе педагогического наследия казахских просветителей, вопросов разработки и внедрения эффективных технологий и форматов подготовки учителей, специфики образовательного пространства в информационном обществе, а также обобщения опыта инновационной деятельности педагогов, психолого-педагогической поддержки субъектов педагогического процесса.

Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-244-5

9 786013 562445

УДК 37.02
ББК 74.00

© А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2023
© Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2023

өмірде белсенді қолдануға мүмкіндік береді. Бұл бір сөзбен айтқанда заман жетістігі деген ойдамыз. Өйткені, бүгінгі шәкірт – ертеңгі ел ертеңі. Ендеше, әрдайым жұдырықтай жұмыла біліп, жаңа білім беру мазмұнында еңбегімізді еселей берейік дегіміз келеді.

Әдебиеттер тізімі:

1. Әлемдік педагогикалық ой–сана: 2020 ж №4, 38–39 б.
2. Бастауыш сынып республикалық журналы 2020 ж №5, 25–26 б.
3. Білімді ел республикалық журнал 2021 ж. №6 12–13 б.
4. Заман талабы – жаңаша республикалық журналы 2021, №7 23–24 б.
5. Қазақстан мұғалімі 2021 ж №8 32–34 б.
6. Қазақстан мектебі 2022 ж №9 36–37 б.

ӘОЖ 371.321.5

**БІЛІМ БЕРУ ПРАКТИКАСЫНДАҒЫ АҚПАРАТТЫҚ – КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР:
ИННОВАЦИЯЛАР МЕН ТӘЖІРИБЕ**

Есенғалиева Жанар Жалғасовна
E-mail: esengaliewa@mail.ru
Хасанова Канагат Жасулановна
E-mail: kanagatkhasanova@gmail.com
қазақ тілі мен әдебиет пәні мұғалімдері
Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының
«Қостанай қаласы білім бөлімінің №3 мектеп–гимназиясы» КММ
Қостанай қаласы, Қазақстан

Аңдатпа

Ақпараттық – коммуникациялық технологиялар мұғалімдерге оқу – тәрбие үдерісінде инновациялық идеяларын жүзеге асыруға бағытталған жаңа мүмкіндіктер. Дұрыс ұйымдастырылған біліммен сусындатады, сонымен қатар шығармашылық, интеллектуалдық қабілеттерін дамытуға мүмкіндік беріп отыр. Сабақта ақпараттық технологияларды қолдану сабақтағы оқушылардың интеллектуалдық енжарлығын жеңуге мүмкіндік беріп отыр, мұғалімнің оқу–тәрбие қызметінің тиімділігін арттыруға мүмкіндік берді.

Түйінді сөздер: *технологиялар, тиімділігі, мүмкіндіктер, қабілеттер.*

Аннотация

Информационно–коммуникационные технологии – это новые возможности для педагогов реализовать свои инновационные идеи в образовательном процессе. Он обеспечивает хорошо организованное обучение, а также дает возможность развивать творческие и интеллектуальные способности. Использование информационных технологий на уроке позволило преодолеть интеллектуальную пассивность учащихся на уроке, позволило повысить эффективность учебно–воспитательной деятельности учителя.

Ключевые слова: *технологии, эффективность, возможность, способности.*

Abstract

Information and communication technologies are new opportunities for teachers to implement their innovative ideas in the educational process. It provides a well–organized education, and also gives an opportunity to develop creative and intellectual abilities. The use of information technologies in the classroom allowed to overcome the intellectual passivity of the students in the classroom, and made it possible to increase the effectiveness of the teacher's educational activity.

Key words: *technology, efficiency, opportunity, ability.*

*«Баланың ынтасын арттыру үшін оқытылатын нәрседе бір жаңалық болуы керек»
деп жазды Ж. Аймауытов*

Әлемде ақпарат ағынының қарқынды өсуі, жаңа ақпараттық технологиялар мен олардың мүмкіндіктерін дамыту, білім беру саласын ақпараттандыру принципі қазіргі кезде өзекті мәселе болып тұр. Өзектілігі сонша, әр бастауыш сынып мұғалімі ақпараттық – коммуникациялық технологияларды белсенді түрде өз сабақ жоспарына енгізуі қажет. Білім беру ортасын ақпараттандыру отандық және шет елдік тәжірибе бойынша оқу үдерісінің тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді. Оқушыларды оқытуда және тәрбиелеу сапасын арттыруда, білім беру ұйымдарының заманауи компьютерлік бағдарламаларды қолдану қажеттілікті туғызады.

Білім берудегі ақпараттық – коммуникациялық технологиялар – бұл мұғалімдердің қызметін жетілдіру мақсатында қолданылатын нысандар, әдістер кешені деп санаймыз. Бұл технологиялар мұғалімдерге оқу – тәрбие үдерісінде инновациялық идеяларын жүзеге асыруға бағытталған жаңа мүмкіндіктер. Дұрыс ұйымдастырылған біліммен сусындатады, сонымен қатар шығармашылық,

интеллектуалдық қабілеттерін дамытуға мүмкіндік беріп отырады. Сондықтан бастауыш сыныптарда білім беруге жаңа ақпараттық технологияларды енгізу тұжырымдамасына сәйкес компьютер дамып келе жатқан пәндік ортаның өзегіне айналуы қажет. Ол ойын құрылғысы ретінде емес, оқу үдерісінің салаларымен байланысты болып, оларды дамытатын, түбегейлі өзгерте алатын, жан-жақты қамтылған әмбебап ақпараттық жүйе ретінде қарастырылуы тиіс. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды меңгеру мұғалімнің жаңа әлеуметтік-экономикалық жағдайда өзін жайлы сезінуіне, ал оқу орнының ашық білім беру жүйесі ретінде жұмыс істеу және даму режиміне өтуіне көмектесті. [1, б. 78]

Іс-әрекет жүйесінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану бағыттары бойынша білім беруде мынадай бөлімдерге бөлуге болады:

- оқушылар оқу үдерісінде АКТ-ны қолданады;
- мұғалім мен ата-ананың өзара әрекет процесінде қолданады;
- педагогикалық ұжыммен әдістемелік жұмыс барысында қолданады.

Бастауыш сынып сабақтарының АКТ-ны қолдануда өзіндік ерекшеліктері бар. Бұл сыныптарда жұмыс жасайтын мұғалімдер бояуы қанық суреттермен қатар, дыбыс және бейне жазбаларды қолданады. Мұның барлығын бізге компьютерлік технология өзінің мультимедиялық мүмкіндіктерімен қамтамасыз ете алады, бірақ та бұл жағдайда компьютер мұғалімнің орнын толтырмай, оны толықтыруы қажет. Бастауыш мектеп оқушының дамуы үшін ерекше кезең екені белгілі. Осы кезеңде оқушының қоршаған әлем туралы түсініктері дамиды, интеллектуалды және психикалық дамуы жүзеге асады. Ойын арқылы зор мүмкіндіктерге жетуге мүмкіндік туады, бірақ кез келген технология сияқты ол өз алдында құнды емес, тек мұғалім оқушы мен компьютер арасындағы ұйымдастырылған іс-әрекеттерді сабақтастыра отырып, оң нәтиже ала алады. Дұрыс таңдалған тапсырмалар мен мультимедиялық технологияның көмегімен көрсетілген бейнематериалдар оқушылардың оқуға деген ынтасын арттыруға көмектеседі. Компьютермен қарым-қатынас оқушылардың алдымен ойын әрекетін, содан соң оқу әрекеті ретінде үлкен қызығушылық тудырады. Бұл қызығушылық танымдық мотивация, ерікті есте сақтау және зейін, логикалық ойлауды дамытудың алғы шарттары сияқты маңызды құрылымдардың қалыптасуына мол әсерін тигізеді.

Оқушылардың ой-өрісін кеңейтудің негізгі құралдарының бірі – презентациялар, слайд-шоулар, мультимедиялық фотоальбомдар, интерактивті ойындар екені бәрімізге мәлім. Бұл – мұғалімге сабақта бейнеклиптерді пайдалана отырып логикалық, ғылыми түсініктеме құруға мүмкіндік беретін визуализация. Бұл – мұғалімге сабақта бейнеклиптерді пайдалана отырып логикалық, ғылыми түсініктеме құруға мүмкіндік беретін визуализация. Сабақта осындай технологияны дұрыс ұйымдастыра қолдану, оқушылардың есте сақтауын дамытады. Презентация күрделі материалды кезең-кезеңімен қарастыруға, ағымдағы материалға сілтеме жасауға ғана емес, өткен тақырыпты қайталауға мүмкіндік береді. Сондай-ақ қиындықтар тудыратын мәселелерге толығырақ тоқталуға болады. Анимациялық әсерлерді қолдану оқушылардың оқилатын материалға деген қызығушылығын арттыруға көмектеседі. [2, б. 43]

Қазіргі кездегі басты міндет – мұғалімдердің компьютерлік сауаттылығын арттыруда, олар бағдарламалық оқу кешендерімен, ғаламдық интернет-компьютер желісінің ресурстарымен жұмыс істеуін игеріп, олардың әрқайсысын қазіргі заманғы компьютерлік технологияларды пайдалана отырып, оқушылармен сабақты жоғары сапалы деңгейде өткізуде. Сабақта ақпараттық технологияларды қолдану сабақтағы оқушылардың интеллектуалдық енжарлығын жеңуге мүмкіндік беріп отыр, сонымен қатар мұғалімнің оқу-тәрбие қызметінің тиімділігін арттыруға мүмкіндік берді.

Мультимедиялық қолдауы бар сабақтар мұғалімге көп мүмкіндік береді. Мұндай сабақта «электрондық тақта» ретінде бір ғана компьютер қолданылады. Дайындық кезеңінде электронды және ақпараттық ресурстардан басқа, сабаққа қажетті материал таңдалады.

Кейде сабақтың тақырыбын түсіндіру үшін қажетті материалдарды табу өте қиын, сондықтан презентация материалдары Power Point немесе басқа мультимедиялық бағдарламалар арқылы жасалады.

Мұндай сабақтарды өткізу үшін бір дербес компьютер (ноутбук), мультимедиялық проектор, динамиктер, экран қажет. Мультимедиялық презентацияларды пайдалану сабақты эмоционалды, қызықты өткізуге мүмкіндік береді, олар тамаша көрнекі құрал және демонстрациялық материал болып табылады, бұл сабақтың жақсы нәтижелі болуына ықпал етеді. Мультимедиялық презентациялардың көмегімен бастауыш сынып оқушылармен көрнекі гимнастика кешендері, көру шаршауын жою жаттығулары орындалады.

Мультимедиялық презентациялар оқу және дамыту материалын алгоритмдік түрде жан-жақты құрылымдық ақпаратпен толтырылған жарқын анықтамалық бейнелер жүйесі ретінде ұсынуға мүмкіндік береді. Бұл жағдайда қабылдаудың әртүрлі арналары қатысады, бұл ақпаратты тек фактографиялық емес, сонымен қатар балалардың жадында ассоциативті түрде сақтауға мүмкіндік береді. Балаларды оқыту процесінде компьютерлік слайд-презентацияларды қолданудың келесі артықшылықтары:

- Материалды полисенсорлық қабілеттер арқылы жүзеге асырады.

– Мультимедиялық проектордың және проекциялық экранның көмегімен әр түрлі объектілерді көбейтіп үлкейтілген түрде көрсету мүмкіндігі бар.

– Аудио, бейне және анимациялық әсерлерді бір презентацияға біріктіру оқушылардың қазақ тілінен алатын ақпарат көлемін көбейтуге көмектеседі.

– Бүкіл сенсорлық жүйе арқылы қабылдауға неғұрлым қолжетімді объектілерді көрсету мүмкіндігі туады.

– Баланың көру функциялары, көру қабілетінің белсендігі артады.

– Компьютерлік презентация слайд–фильмдері ақпаратты балалармен жұмыс істеуге арналған үлестірмелі материалдар ретінде принтерде үлкен әріптермен басып шығару түрінде көрсету үшін пайдалы.

Мультимедиялық презентацияларды пайдалану сабақтарды эмоционалды, тартымды етіп өткізуге, баланың қызығушылығын оятуға мүмкіндік береді, олар тамаша көрнекі құрал және демонстрациялық материал болып табылады, бұл сабақтың жақсы нәтижелі болуына ықпалын тигізеді.

Интерактивті тақтаны пайдалану балалардың қоршаған әлемнің ақпараттық ағындарын шарлау қабілетін дамытуға, ақпаратпен жұмыс істедудің практикалық дағдыларын меңгеруге, бастауыш сыныптарында қазақ тілін меңгеруде оқушылардың білімді саналы түрде меңгеруіне және деңгейін арттыруға ықпал ететін жан–жақты дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді.

Интерактивті тақтамен жұмыс оқу іс–әрекетінде дидактикалық ойындар мен жаттығуларды, коммуникативті ойындарды, проблемалық жағдаяттарды, шығармашылық тапсырмаларды жаңаша қолдануға мүмкіндік береді. Мультимедиялық технологияларды қолданатын интерактивті тақтаны пайдалану сыныптағы әртүрлі жағдайлар мен орталарды имитациялауға мүмкіндік береді. Мультимедиялық бағдарламаларға енгізілген ойын компоненттері оқушылардың танымдық белсенділігін арттырып, материалды меңгеру тиімділігін байқаймыз. Резистивті матрица принципіне негізделген тақтаның технологиясы әлемдегі ең кең таралған және денсаулық үшін ең қауіпсіз болып табылады. Интерактивті тақтаны қолданудың тағы бір артықшылығы – виртуалды саяхаттар жасау және кіріктірілген сабақтарды өткізу мүмкіндігі бар. Оқушының бірлескен және өзіндік іс–әрекетінде интерактивті тақтаны пайдалану оқуды ынталандыру мен дараландырудың, шығармашылық қабілеттерін дамытудың және қолайлы эмоционалдық фон құрудың тиімді әдістерінің бірі болып табылады. Осылайша, мультимедиялық қолдауы бар сабақтар оқушыларға ақпаратты беру жылдамдығын арттырады, оны түсіну деңгейін жақсартады, бұл ойлаудың барлық түрлерін дамытуға ықпал етеді. Көбінесе мұндай сабақтар ойын жаттығуларын қолдану арқылы жүргізіледі. Мұндай сабақта бірнеше компьютер, планшеттер пайдаланылады, оларды бір уақытта бірнеше оқушы пайдаланады.

Электрондық оқулықпен, планшетпен жұмыс істей отырып, бастауыш сынып оқушылары материалды өз бетінше оқып, қажетті тапсырмаларды орындайды, содан кейін осы тақырып бойынша құзыреттілік тестін де орындай алу деңгейіне жетеді. Компьютердің мүмкіндіктері шолуға ұсынылатын материалдың көлемін арттыруға мүмкіндік береді. Қазақ тілін меңгеруде оқушылардың аудио қабылдауын визуалды түрге ауыстыруға мүмкіндік береді, анимациялық кейіпкерлер қызығушылық тудырады, нәтижесінде шиеленіс жеңілдейді.

Мамандар оқушыларға арналған даму бағдарламалары оқушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес келуі керек екенін ескертеді және де бірқатар талаптарды ұсынады:

- зерттеу сипаты,
- баланың өз бетімен оқуының жеңілдеуі,
- дағдылар мен көзқарастардың кең ауқымының дамытуы,
- жоғарғы техникалық деңгейі,
- жас сәйкестік ерекшелігі,
- ойынның пайдасы.

Нарықтағы бастауыш сыныптарына оқытылатын қазақ тіліне байланысты арналған білім беру бағдарламаларын келесідей жіктеуге болады:

1. Есте сақтау, елестету, ойлау, тілдамытуға арналған ойындар.
2. Жақсы анимациясы бар «Сөйлейтін» сөздіктер.
3. ART студиялары, сызбалар кітапханасы бар ең қарапайым графикалық редакторлар.
4. «Саяхат –ойындар»
5. Оқуды үйретудің қарапайым бағдарламалары, сөйлеуді дамыту және т.б.
6. Мұндай бағдарламаларды қолдану білімді кеңейтуге, компьютерді оқушының өз тәжірибе–

сінен тыс заттармен және құбылыстармен неғұрлым толық таныстыруға ғана емес, сонымен қатар оқушының шығармашылық қабілетін арттыруға мүмкіндік береді.

Оқушының денсаулығын сақтау үшін келесі шарттарды сақтау маңызды болып саналады:

- бастауыш сынып оқушылары компьютер алдында ұзақ отырмаулары қажет;
- көзге арналған гимнастиканы жүйелі түрде орындау.

Сабақты өткізу үшін мультимедиялық проекторды пайдаланамыз, экраннан оқушылар отыратын үстелдерге дейінгі қашықтық 2 – 2,5 метр болуы тиіс.

Білім беру ұйымдарында білім беруді компьютерлендірудің тиімділігі қолданылатын педагогикалық бағдарламалық құралдардың сапасына да, оларды оқу–тәрбие процесінде ұтымды және шебер пайдалана білуге де байланысты. Ақпараттандыру мұғалімдерге оқу–тәрбие процесінің инновациялық идеяларын белсендіруге және енгізуге бағытталған жаңа әдістемелік әзірлемелерді педагогикалық тәжірибеге кеңінен енгізуге жаңа мүмкіндіктер ашты. [3, б. 51]

Қазіргі уақытта АКТ–ны тәжірибеде қолдану негізінен мыналардан тұрады:

– сабақтарға және стендтерді, топтарды, аудиторияларды безендіру үшін иллюстрациялық материалды таңдау (сканерлеу, интернет, принтер, презентациялар);

– сабаққа әртүрлі дереккөздерден қосымша материал таңдау, мерекелер мен басқа да іс–шаралардың сценарийлерімен танысу;

– тәжірибе алмасу, мерзімді басылымдармен, басқа мұғалімдердің әзірлемелерімен танысу;

– оқушылармен оқу іс–әрекетінің тиімділігін арттыру үшін Power Point бағдарламасында презентациялар құру;

– суреттерді басқаруды суретке түсіру сияқты жеңілдететін, қалағандарын оңай табуға, өңдеуге және көрсетуге мүмкіндік беретін сандық камералар мен фото өңдеу бағдарламаларын пайдалану;

– бейнекамераны және оған қатысты бағдарламаларды пайдалану (барлық бейне материалдарды қараудың, сақтаудың және бөлісудің түбегейлі жаңа тәсілі, бейнелерге тақырыптарды, сахналық ауысуды, фондық музыканы немесе дауыстық дыбыстарды қосу арқылы қарапайым фильмдерді жылдам жасауға болады);

– мектептегі оқу–тәрбие үдерісін ақпараттық және ғылыми–әдістемелік қамтамасыз ету мақсатында, оқушылардың ой–өрісін кеңейту, сабаққа қосымша ақпарат іздеу ретінде педагогикалық қызметте Интернет пен ЦОРды пайдалану;

– буклеттерді, мекемелердің визиттік карталарын, түрлі іс–шараларға арналған материалдарды безендіру;

– мұғалімдерді ғана емес, ата–аналарды да қызықтыратын медиатекаларды құру;

– әртүрлі мәліметтер қорын құру;

– электрондық поштаны құру, мектеп сайты жүргізу;

Бейнежазбаларды қарау қазіргі заманғы, сапалы, оқиғаларды жан–жақты талдауға мүмкіндік береді, бұл педагогикалық процестің сапасын арттыруға ықпал етеді. Жұмыстың бұл түрі жас жаңадан келген мұғалімдердің сүйемелдеуімен өте қолайлы. Әдістемелік әдебиеттер кітапханасы медиатекаға айналды, әртүрлі заманауи ақпарат құралдары бойынша ақпарат жинақталып, алмасу жүзеге асырылуда.

Заманауи технологияларды, атап айтқанда интернет–сайтты пайдалану мұғалімдер мен ата–аналар арасындағы қарым–қатынастың тиімділігін ауқымды түрде арттыруға мүмкіндік берді. Жаңалықтар бағанындағы жедел ақпарат, мектепке дейінгі мекеменің өмірі туралы егжей–тегжейлі ақпарат, электронды пошта және қонақтар кітабы арқылы байланысу мүмкіндігі – мұның бәрі қарым–қатынасты сенімді етуге, ата–аналарды мектеп өміріне тартуға және олар оқу процесінің толыққанды қатысушылары боуға мүмкіндік туды.

АКТ мектептегі әдістемелік жұмысты айтарлықтай әртараптандыруға мүмкіндік беретін тиімді техникалық құрал деп сеніммен айтамыз.

Қазіргі білім беруде компьютер барлық мәселелерді шешпейді, ол тек көп функционалды техникалық оқу құралы болып қала беретіні сөзсіз. Әрбір оқушыға белгілі бір білім көлемін «инвестициялауға» ғана емес, ең алдымен оның танымдық белсенділігінің көрінуіне жағдай жасауға мүмкіндік беретін оқыту үдерісіндегі заманауи педагогикалық технологиялар мен инновациялардың маңыздылығы кем емес.

Ақпараттық технологиялар дұрыс таңдалған оқыту технологияларымен бірге білім мен тәрбиені сапалы етеді.

Осылайша, білім беруде ақпараттық технологияларды пайдалану оқу үдерісін айтарлықтай байытуға, сапалы жаңартуға және оның тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Білім беруді ақпараттандыру – педагогтардың шығармашылық қабілетін көрсетудің кең ауқымы, оларды балалармен қарым–қатынастың жаңа, дәстүрлі емес нысандары мен әдістерін іздеуге ынталандыру; балалардың оқуға деген қызығушылығын арттыруға көмектеседі, танымдық әрекетін белсендіреді, баланы жан–жақты дамытады. Жаңа ақпараттық технологияларды меңгеру мұғалімнің жаңа әлеуметтік–экономикалық жағдайда өзін жайлы сезінуіне көмектеседі.

Әдебиеттер тізімі:

1. Әлмұхамбетова Б.А., Ғалымжанова М.А. Білім беру жүйесі қызметкерлерінің біліктілігін арттыруда ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың қолданылуы // Информатика негіздері. №5. А., 2008. 128 б.
2. Ғалымжанова М. Ақпараттық коммуникациялық технологияларды пайдалану арқылы білім беру деңгейін көтеру // Информатика негіздері. №3. А., 2006. 49–52 бб.
3. Садыбекова Ж. Оқу-тәрбие үрдісінде ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдану қажеттілігі // Информатика негіздері. №4. А., 2008. 78–79 бб.

УДК 377.6

FORMATION OF PROFESSIONAL INDEPENDENCE OF COLLEGE STUDENTS THROUGH DIGITAL TECHNOLOGIES

Yesenomanova Madina Saparbekovna
Master's student of the S. Seifullin Kazakh
Agrotechnical University
in the educational program «Vocational training»
E-mail: mukatova.27@mail.ru

Sarbasova Karlygash Amangeldinovna
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Academician of the Academy of Pedagogical Sciences of Kazakhstan,
Professor of the Department of Vocational Education
S. Seifullin Kazakh Agrotechnical University
E-mail: ksa-1@mail.ru
Astana, Kazakhstan

Abstract

The features of modern trends in education and the acquisition of new professional competencies already in the course of work allow us to take a fresh look at the problem of the development of professional independence. The article puts forward the idea that it is through the use of digital technologies in the educational process of the college that the level of professional independence of students increases, digital competencies are formed that contribute to the training of a highly qualified mobile specialist of the profession.

Key words: *professional independence, educational process, education, components of professional independence, learning technologies, digital technologies.*

Аңдатпа

Білім берудегі заманауи тенденциялардың ерекшеліктері және жаңа кәсіби құзыреттіліктерді жұмыс процесінде меңгеру кәсіби дербестікті дамыту мәселесіне жаңаша қарауға мүмкіндік береді. Мақалада колледждің оқу үдерісінде цифрлық технологияларды қолдану арқылы студенттердің кәсіби дербестік деңгейі артады, мамандықтың жоғары білікті мобильді маманын дайындауға ықпал ететін цифрлық құзыреттіліктер қалыптасады деген ой алға тартылады.

Түйінді сөздер: *кәсібидербестік, білім беру процесі, білім беру, кәсібидербестік компоненттері, оқыту технологиялары, цифрлық технологиялар.*

Аннотация

Особенности современных тенденций получения образования и приобретения новых профессиональных компетенций уже в процессе трудовой деятельности позволяют по-новому посмотреть на проблему развития профессиональной самостоятельности. В статье выдвигается идея того, что именно посредством применения цифровых технологий в образовательном процессе колледжа повышается уровень профессиональной самостоятельности обучающихся, формируются цифровые компетенции, которые способствуют подготовке высококвалифицированного мобильного специалиста профессии.

Ключевые слова: *профессиональная самостоятельность, образовательный процесс, образование, компоненты профессиональной самостоятельности, технологии обучения, цифровые технологии.*

In the last decade, a situation has begun to manifest itself, characterized by an oversaturation of the labor market by representatives of some professions and specialties with a pronounced shortage of representatives of another. In the near future, professions such as legal counsel, system administrator, dispatcher will disappear, while the following will appear: a developer of educational trajectories, an engineer of robotic systems, a designer of home robots, an interface designer. Taking into account the immediate prospects of saturation of the labor market with new professions, specialists today strive to identify a number of universal skills and abilities that would be in demand in a variety of industries. These skills and abilities can be defined as "professional", they often include system thinking, the ability to work with teams, groups and individuals, multilingualism, and so on. [1, p. 20]